

Заява Рійгікогу про притягнення до відповідальності за злочин агресії проти України

Вшановуючи всіх жертв злочинів агресії, геноциду та депортацій, здійснених Радянським Союзом та його правонаступником Російською Федерацією;

зазначаючи, що жоден з тих, хто планував, готував, розв'язував або здійснював злочини агресії, скоєні Радянським Союзом і Російською Федерацією, досі не був притягнутий до відповідальності і не поніс справедливого покарання;

звертаючи увагу на те, що вищезазначене є однією з причин злочину агресії, вчиненої Російською Федерацією проти України;

нагадуючи, що відповідно до загальновизнаного принципу міжнародного права, сформульованого в Статуті Нюрнберзького Міжнародного військового трибуналу, злочин агресії, тобто злочин проти миру, є найтяжчим міжнародним злочином, який, згідно з рішенням Нюрнберзького трибуналу 1946 року, відрізняється від інших воєнних злочинів тим, що включає в себе сукупність усіх цих злочинів;

вказуючи, що Російська Федерація та її політичне та військове керівництво, плануючи, готуючи, розв'язуючи та ведучи агресивну війну, найсерйознішим чином порушували і продовжують порушувати заборону застосування сили та погрози силою, передбачену пунктом 4 статті 2 Статуту ООН, який є одним із основоположних принципів ООН;

вказуючи на те, що Російська Федерація та її політичне та військове керівництво порушують зобов'язання щодо ненападу, взяті на себе пунктом 1 статті 1 Статуту ООН, що є метою існування ООН;

вказуючи, що Російська Федерація та її політичне і військове керівництво, плануючи, готуючи, розв'язуючи та ведучи агресивну війну проти іншої країни Європи, порушували і продовжують порушувати усі основні принципи, прийняті як обов'язкові в заключному акті Конференції з безпеки і співробітництва в Європі 1975 року;

визнаючи, що таким чином політичне та військове керівництво Російської Федерації поставило себе за межі світового порядку, заснованого на нормах, глобально узгодженого після Другої світової війни, та загрожує його збереженню, миру та безпеці всього світу;

беручи до уваги резолюції Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 (2022), ES-11/5 (2022) та ES-11/6 (2023), якими більшість країн світу засуджують агресію Російської Федерації проти України та наголошують на важливості повної відповідальності, включаючи персональну відповідальність за цей злочин;

беручи до уваги резолюції Європейського Парламенту від 19 травня 2022 року (2022/2655(RSP)) та 23 листопада 2022 року (2022/2896(RSP)), і особливо від 19 січня 2023 року (2022/3017(RSP)), які закликають боротися проти безкарності Російської Федерації за скоєні воєнні злочини, оголошують Російську Федерацію державою-

спонсором тероризму та закликають до створення спеціального міжнародного трибуналу для переслідування, засудження та покарання осіб, винних у злочині агресії проти України;

беручи до уваги резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи 2433 (2022), 2436 (2022), 2463 (2022) та 2473 (2022), які також найрішучішим чином засуджують злочин агресії Російської Федерації проти України, та закликають держави світу створити міжнародний спеціальний трибунал для засудження винних у цьому злочині;

нагадуючи, що з 2 березня 2022 року Прокурор Міжнародного Кримінального суду розслідує злочини, вчинені Російською Федерацією в Україні з 21 листопада 2013 року, включаючи геноцид, воєнні злочини та злочини проти людяності;

враховуючи, що Міжнародний Кримінальний суд має юрисдикцію щодо воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду, скоєних Російською Федерацією на території України з листопада 2013 року, але не щодо злочину агресії, як це визначено у статті 8 Римського статуту Міжнародного Кримінального суду та поправках до Статуту, прийнятих у Кампалі;

наголошуючи, що створення міжнародного спеціального трибуналу для розслідування злочину агресії проти України з боку Російської Федерації та покарання винних не порушує юрисдикцію Міжнародного Кримінального суду щодо інших злочинів, а доповнює її;

нагадуючи, що Міжнародний Кримінальний суд визначив, що зобов'язання, які впливають із заборони агресії, поширюються на міжнародне співтовариство в цілому, а не лише на окремі держави;

повністю підтримуючи мирний план з 10 пунктів Президента України Володимира Зеленського, який, серед іншого, передбачає створення спеціального трибуналу для встановлення справедливого миру;

нагадуючи, що політичне та військове керівництво Російської Федерації, плануючи, готуючи, розв'язуючи та ведучи агресивну війну, вчинило злочин проти миру та безпеки людства, передбачений Кримінальним кодексом Російської Федерації, що карається позбавленням волі на строк до 15 років;

з жалем констатує, що Рада Безпеки ООН, постійним членом якої є держава-агресор, є безсилою у питаннях, пов'язаних з агресією проти України,

Рійгікогу вважає, що:

- агресивна війна Російської Федерації проти України є найжорстокішим актом агресії в Європі з часів Другої світової війни і вимагає адекватної правової відповіді;
- злочин агресії є найтяжчим міжнародним злочином, який є першопричиною всіх інших злочинів, скоєних в Україні, і який призводить до скоєння подальших тяжких злочинів, і притягнення до відповідальності винних у його скоєнні, є обов'язком усього міжнародного співтовариства;
- обов'язком країн світу, є, окрім виконавців геноциду, злочинів проти людяності та воєнних злочинів, притягнення до персональної відповідальності тих, хто планував, готував, розв'язав та виконував злочин агресії проти України;
- злочин агресії за своєю природою є злочином, вчиненим керівництвом держави;
- ще в Нюрнберзькій хартії було сформульовано принцип, згідно з яким керівники, організатори, ініціатори та помічники агресивної війни, які беруть участь у розробці або виконанні плану війни, несуть відповідальність за всі дії, вчинені будь-якою особою при виконанні цього плану;

- стаття 27 Римського статуту особливо підкреслює, що офіційна посада, наприклад, глави держави, глави уряду, члена уряду або парламенту, виборного представника або державного службовця, не надає імунітету від відповідальності за злочин агресії і не може бути підставою для пом'якшення покарання;
- без судового процесу над винуватцями злочину агресії неможливо досягти справедливого і тривалого миру як в Україні, так і в усій Європі;
- особи, відповідальні за агресивну війну Російської Федерації проти України, мають бути притягнуті до відповідальності, щоб зупинити цикл агресії Російської Федерації, який вже неодноразово спостерігався в історії і завдав безпосередньої шкоди Естонській Республіці та десяткам тисяч її громадян;
- моральний, правовий і гуманний обов'язок країн світу – забезпечити, щоб незаконні агресивні війни – чи в Україні, чи деінде – не залишалися безкарними, і таким чином запобігти їхньому повторенню;
- без найрішучішої відповіді міжнародної спільноти на агресію Російської Федерації у 21 столітті суверенітет усіх країн, мир у всьому світі та світовий порядок, заснований на міжнародних правилах, перебувають під загрозою;
- політичне та військове керівництво, збройні сили та служби розвідки і безпеки Російської Федерації у агресивній війні проти українського народу вчинили найтяжчі міжнародні злочини, за які вони мають понести повну персональну відповідальність;
- для розгляду злочину агресії, вчиненого керівництвом Російської Федерації, необхідно створити міжнародний спеціальний трибунал під егідою Генеральної Асамблеї ООН.

Рійгікогу:

- ставить пріоритетом зовнішньої політики Естонії створення та запуск міжнародного спеціального трибуналу для розгляду злочину агресії проти України до винесення справедливого судового рішення;
- закликає Уряд Республіки та Президента Республіки порушувати питання про створення міжнародного спеціального трибуналу на всіх двосторонніх зустрічах з урядами інших країн, в усіх міжнародних організаціях, членом яких є Естонська Республіка, та на всіх міжнародних форумах, в яких бере участь Естонська Республіка;
- закликає Уряд Республіки посилити співпрацю з Урядом України у розслідуванні злочину агресії та притягненні злочинців до відповідальності;
- закликає уряди і парламенти країн світу, особливо союзників Естонії, активно підтримати створення міжнародного спеціального трибуналу під егідою Генеральної Асамблеї ООН;
- закликає парламенти країн ввести в дію Римський статут Міжнародного Кримінального суду і поправки до нього, прийняті в Кампалі в 2010 році щодо злочину агресії.

Лаурі Хуссар
Голова Рійгікогу

Таллінн, 15.06.2023